

Prezentăm cititorilor un text al Mitropolitului Efraim al Bostonului despre efectele Revoluției elene de la 1821 asupra Bisericii din Grecia. Programul de modernizare început sub domnia regelui Otto, descris pe scurt mai jos, nu s-a mărginit, de altfel, doar la demolarea bisericilor și la suprimarea mănăstirilor. O consecință colaterală importantă a fost, după cum relevă arhimandritul [Maximos Constatas](#), ignorarea cvasi completă în lumea greacă a Filocaliei, care „s-a scufundat ca un pietroi” și nu a mai fost luată în serios până în 1950. (Ninel Ganea)

Majoritatea bisericilor și mănăstirilor vechi din Grecia nu au fost distruse de cutremure sau de trecerea timpului și nici măcar de prăduirile hoardelor otomane. Nu, majoritatea bisericilor și mănăstirilor vechi din Grecia au fost distruse de miniștrii și funcționarii civili din guvernul regelui Otto, primul rege al Greciei după Revoluția din 1821!

Ce s-a întâmplat?!?

Regele Otto (1815-1867), primul suveran al Greciei, a domnit din 1832 până 1862. Era fiul regelui Louis I al Bavariei și a fost numit rege al Greciei de așa zisele Mari Puteri (Anglia, Germania și Franța), la Conferința de la Londra din 1832. Poporul grec și eroii Revoluției își doreau un rege ortodox. La urma urmelor, ei purtasera „în numele Credinței și al Patriei”, o revoluție sângeroasă, fără șanse de izbândă la început, împotriva puternicilor și cruzilor păgâni turci. Drept urmare, ei sperau, cu îndreptățire, să aibă parte de un prinț ortodox din familia imperială a Rusiei. Dar „Marile Puteri” nu doreau să audă de așa ceva. Pentru ei era de neconceput să permită Rusiei vreo influență în Mediterana, care era, în opinia Marilor Puteri, zona lor de influență. Așa că sărmana și micuța Grece (la acel moment avea jumătate din teritoriul de azi) a fost înălțuită cu un rege catolic bavarez, căruia nici prin gând nu-i trecea să devină ortodox. De altfel, nici nu avea vreo simpatie ieșită din comun pentru credința subiecților săi.

Așadar, în 1834, bisericile și mănăstirile vechi (cu tot cu frescele și mozaicurile lor) au fost printre primele clădiri puse la pământ deoarece stăteau în calea bulevardelor largi și imobilelor necesare pentru noul guvern al regelui (aproape 300 de lăcașe de cult au pierit numai în Atena). Au supraviețuit două secole sub Imperiu Otoman, însă nu au rezistat primilor doi ani de domnie ai regelui Otto.

Dar asta nu a fost totul. Oricine se opunea acestor planuri era considerat un trădător și apoi, rapid, aruncat la închisoare. Și astfel au văzut grecii cum liderul și marele erou al Revoluției, Theodore Kolokotronis, a fost înțemnițat. Era ca și cum americanii l-ar fi aruncat pe George Washington la Alcatraz!

Alții au avut o soartă și mai grea, cum a fost cazul faimosului mărturisitor mirean din Peloponez, Cosmas Flamiatos, despre care se spune că a murit otrăvit în pușcăriile noului stat. El a fost tuns în monahism, în secret, de către călugării de la Marea Lavră (Mega Spelaion), arestați și ei de către noua putere.

Am spus mereu că cine citește Viețile Sfinților nu poate rămâne decât impresionat de credința noastră ortodoxă. Și pentru asta uitați-vă măcar pe viața Sf. Atanasie, episcopul din Christianopolis (adormit în 1735 și sărbătorit pe 17 mai), pentru că ce veți afla mai departe este o ilustrare din viața sa.

Când în 1834 guvernul regelui Otto a închis majoritatea mănăstirilor din Grecia liberă, Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul, unde se aflau moaștele Sfântului Atanasie, a primit și ea ordinul de desființare.

Drept urmare, guvernatorul provinciei, P. Negas, de fel din insula Hydra, le-a poruncit unor slujbași să se ducă la mănăstire și să aducă la Demetsana bunurile. Odată ajunși acolo, profanatorii au furat obiectele de preț și au confiscat vasele sfinte și moaștele, printre care și moaștele Sfântului Atanasie, mai precis cufărul unde se afla cea mai mare parte a corpului și caseta de argint unde se afla prețiosul său cap. După ce le-au îndesat în saci murdari, le-au dus la casa guvernatorului. Au pus cutiile mai mari și cuferele în piviniță, iar lucrurile mai mici le-au răsturnat pe podeaua unei camere. Orice suflet cucernic se înfioară doar când se gândește cum Sfântul Disc, Sfântul Potir, Steluța, Copia și Lingurița, au fost împrăștiate ca niște mărunțișuri de talcioc.

Aproape de miezul nopții, din cufărul cu sfintele moaște s-a auzit o bubuitură îngrozitoare, ca și cum un copac falnic ar fi fost scos din rădăcini. În același timp, o trepidație și o zgâlțâială a casei l-au băgat în sperieți pe guvernator, care s-a temut că e cutremur. După câteva clipe, guvernatorul și-a revenit cât de cât și se pregătea să se culce, dar un nou bubuit și mai îngrozitor s-a auzit, urmat de o nouă zgâlțâială, chiar mai puternică decât prima oară. Terorizat, guvernatorul a fugit din casă în pijamale.

Năucit și fără să știe încotro s-o ia, s-a dus la o casă învecinată, unde locuia fostul episcop de Ardameria, Ignatie. Pe atunci, acest episcop păstora dioceza din Gortyniai, așa că aflase destule despre Sfântul Atanasie de la Episcopul Iosif de Androusa. După ce a bătut la ușă, guvernatorul a intrat, clătinat de frică: „Preasfinția Voastră, un lucru înspăimântător s-a întâmplat la mine acasă. Am auzit în pivniță un bubuit puternic și o groaznică cutremurare aproape că mi-a pus casa la pământ.” „Ciudat. La mine nu s-a simțit niciun cutremur”, a răspuns episcopul. După care, imediat l-a trezit pe diacon și l-a întrebat dacă el a simțit ceva. Dar și acesta a răspuns negativ. Atunci episcopul l-a întrebat: „Dumneavoastră, ce bănuieți, domnule Negas?” „Au adus astăzi de la Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul doi saci cu diverse lucruri, iar printre ele se aflau două cutii, una mare din lemn, alta de argint. Cei care le-au adus spuneau că în ele sunt moaște”, a răspuns Negas. Auzind acestea, episcopul a strigat: „Nu cumva au adus moaștele Sf. Atanasie din Christianopolis?” Guvernatorul a amuțit. Episcopul și-a luat pe el haina și a plecat imediat la casa dregătorului. A coborât în piviniță iar acolo a recunoscut moaștele sfântului, pe care le știa deoarece se închinase la ele în mănăstire.

După ce l-a mustrat foarte aspru pe guvernator pentru grava profanare, episcopul a luat moaștele acasă. În fața lui Dumnezeu și a oamenilor, guvernatorul a mărturisit că moaștele au fost aduse fără ca el să știe. În aceeași noapte, episcopul și-a trimis ajutorul să-i cheme pe călugării de la Mănăstirea din Aemyale, aflată la un sfert de oră distanță, pentru a veni și a lua sfintele moaște. A doua zi dimineață, înveșmântați în odăjdii, cu sfeșnice și cădelnițe, părinții au primit moaștele într-o slujbă desfășurată în apropierea orașului.

După redeschiderea Mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul, sfintele moaște au fost mutate din nou la locul lor de origine, cu excepția maxilarului, păstrat la Mănăstirea din Aemyale. Martorii acestui miracol au fost guvernatorul P. Nega, Episcopul Ignatie din Ardamieria, un anumit Nicholas Kydonakis din Pireu, negustor și mai apoi secretar al Comisiei Monetare, Athanasius Synaiotis, la acea vreme arhivarul ținutului, Episcopul Iosif de Androusa, căruia Episcopul Ignatie i-a scris un raport iar P. Negas i-a povestit la Nauplion, unde slujea ca membru al Sinodului, toate detaliile. Au fost și alții care au aflat de această minune de la martori oculari: starețul Agapius Economou, învățătorul John Kyriakos, smeritul preot Ioan Sakellarios din Stemnitsa.

Mai apoi, toată regiunea a auzit miracolul făcut de sfânt, și până astăzi bătrânii îl mai povestesc copiilor.

Mai este ceva legat această poveste tristă.

Când acele biserici și mănăstiri vechi (cu frescele și mozaicurile lor) au fost puse la pământ de funcționarii „civili” ai regelui Otto multe obiecte sfinte au fost adunate în „saci murdari”. Guvernul regelui avea nevoie de ele. La urma urmei, noii puteri îi trebuiau rezerve de aur. Așa că toate aceste obiecte sfinte au fost topite și transformate în lingouri și....în monede. Cum să ai un guvern secular fără monedă?

Există și o parte luminoasă în această poveste tristă: într-un final, grecii s-au săturat de regele Otto și s-au revoltat împotriva lui. L-au înlăturat pe 23 octombrie, 1862 iar cinci ani mai târziu a murit în Bavaria.

Sub turci a fost groaznic: masacre, cruzime, sfârtecări, persecuții, răpirea copiilor, trageri în țeapă, sclavie, convertiri forțate la Islam. Din acest motiv și în pofida unor sorți nefavorabili, grecii s-au luptat cu atâta disperare și curaj pentru a se elibera de sub domnia unor tirani monstruoși.

Dar au fost păcăliți. Au cerut pâine rusească și au primit, în schimb, pietre bavareze. Au cerut pește (sau mai degrabă caviar) dar au primit în schimb un șarpe (cf. Matei, 7:9-10)

În loc de pește, șarpe

Scris de Mitropolitul Efraim al Bostonului
Miercuri, 08 Noiembrie 2017 08:41
